

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського»

Історико-філологічний факультет
Кафедра слов'янського мовознавства

Анжела БУДНІК

**ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ЇХНЄ ЗАСТОСУВАННЯ В
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ**

**Методичні рекомендації до практичних занять
та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
денної форми навчання за спеціальністю 035 Філологія**

Одеса – 2024

УДК: 821:028.42:808.5(072)

Друк за ухвалою вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол № 7 від 26 грудня 2024 року)

Рецензенти:

Лариса ОРЕХОВА – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової

Ірина ХИЖНЯК – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української філології і методики навчання фахових дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Укладач:

Буднік А. Методичні рекомендації до практичних занять та організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та їхнє застосування в перекладознавстві» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання за спеціальністю 035 Філологія. Одеса, Університет Ушинського, 2024.

Методичні рекомендації розроблено для допомоги здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми навчання за спеціальністю 035 Філологія. Подано анотацію дисципліни, плани лекційних та практичних занять, завдання для самостійної роботи, рекомендовану літературу, вимоги до знань і вмінь здобувачів, набутих у процесі вивчення дисципліни.

Зміст

Опис навчальної дисципліни	
Анотація навчальної дисципліни	
Плани лекційних та практичних занять	
Технологічна карта дисципліни	
Індивідуальні навчально-дослідні завдання	
Критерії оцінювання	
Рекомендована література	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів —4	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Статус дисципліни: Вибіркова	
Змістових модулів — 2	Спеціальність 035 Філологія	Рік підготовки:	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання — доповідь		2-й	2-й
		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		4-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 4 самостійної роботи студента — 4		Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	10 год.
	Практичні, семінарські		
	30 год.		6 год.
	Лабораторні		
	0 год.		0 год.
	Самостійна робота		
	70 год.		100 год.
	Індивідуальні завдання:		
	10 год.		10 год.
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50% : 50%

для заочної форми навчання – 11% : 89%

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Основи наукових досліджень та їхнє застосування в перекладознавстві» є вибірковою у підготовці здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія.

Мета курсу: навчитися користуватися загальнонауковою, лінгвістичною та перекладацькою методологією як науковим підґрунтям для виконання наукових та науково-дослідних робіт; здійснювати огляд та аналіз основних методологічних напрямів лінгвістики й перекладознавства; опанувати основні методи, що застосовуються на емпіричному та теоретичному рівнях дослідження у лінгвістиці та перекладознавстві; формулювати об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження, актуальність, новизну тощо; вміти реалізовувати етапи наукової та науково-дослідної роботи. Сформувати мотивацію щодо використання набутих знань у професійній діяльності.

Очікувані результати вивчення дисципліни

знати:

підходи до аналізу мовного матеріалу в рамках перекладознавчого підходу;

розрізняти і використовувати різні види трансформацій;

погляди найвизначніших перекладознавців на різні способи перекладу;

уміти:

дотримуватися правил академічної доброчесності;

працювати із різними джерелами інформації, застосовувати сучасні методики та технології для ефективного здійснення професійної перекладацької діяльності;

планувати, організовувати, здійснювати і презентувати власне дослідження.

ПЛАНИ ЛЕКЦІЙНИХ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема. Стан сучасних наукових досліджень

Лекційне заняття № 1

План

Предмет та сутність науки, вимоги до наукових знань, сутність наукового дослідження.

Основні наукові терміни: абстрагування, аксіома, аналіз, аргумент, аспект, верифікація, дефініція, гіпотеза, закон, детермінізм, дедукція, індукція, критерій, методика, методологія, порівняння, резюме, синтез, теза, теорія, узагальнення, факти, цитата.

Ознаки наукового дослідження.

Фундаментальні та прикладні наукові дослідження.

Принципи детермінізму, симетрії, верифікації, наслідування, комплексності, варіативності, відповідності, системності.

Література

Грабченко А. І., Федорович В. О., Гаращенко Я. М. Методи наукових досліджень: Навч. посібник. Х.: НТУ "ХПІ", 2009. 142 с.

Івахненко А. О. Основи наукових досліджень у галузі перекладознавства: конспект лекцій. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 64 с.

Колесников О. В. Основи наукових досліджень. 3-ге вид. випр. та доп. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2021. 144 с.

Науменко А., Дамар'їн І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для бакалаврів першого курсу спец. «Переклад» з однойменної лекційної дисципліни. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 132 с.

Романчиков В. І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 254 с.

Словник з основ наукових досліджень [Текст] : навч.-метод. вид. / Укл. Н. Ю. Мацай, С. В. Маслійов, Є. В. Попов, О. О. Беседа, О. П. Губська. – факультет природничих наук, Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ: 2021. 80 с.

Струк І. В. Методологія та організація перекладознавчих досліджень: практикум / уклад. І. В. Струк. Херсон: «ОЛДИ-ПЛЮС», 2020. 56 с.

Практичне заняття № 1-2

Семінар «Сучасні наукові дослідження: стан, перспективи, термінологія»

Питання для обговорення

Визначення предмету та сутності науки, окреслення вимог до наукових знань, аналіз сутності наукового дослідження.

Визначення основних наукових термінів, схожість та розмежування понять.

Ознаки наукового дослідження.

Різниця між фундаментальними та прикладними науковими дослідженнями.

Обґрунтування важливості для галузі принципів детермінізму, симетрії, верифікації, наслідування, комплексності, варіативності, відповідності, системності.

Завдання для самостійної роботи

Проаналізуйте стратегічні наукові напрями Університету Ушинського та запропонуйте тему курсової / магістерської роботи перекладознавчого характеру, яка б узгоджувалася з науковими цілями Університету. Обґрунтуйте актуальність теми, визначте ресурси, необхідні для проведення такого дослідження та окресліть результат, який хотіли б отримати. (URL: <https://pdpu.edu.ua/nauka/148-prioritetni-napryami-naukovikh-doslidzhen>; <https://pdpu.edu.ua/sferi-diyalnosti/naukova/naukovo-doslidna-robota-vykladachiv>; <https://pdpu.edu.ua/sferi-diyalnosti/naukova/naukovi-shkoly>; <https://pdpu.edu.ua/kaf-in-yaz/kafedra-perekladu-i-teoretichnoji-ta-prikladnoji-lingvistiki/naukova-robota-mizhnarodna-diialnist>)

Презентуйте вправи, які допоможуть розвинути, самостійність, креативність та гнучкість мислення науковця.

Створіть ментальну карту вашого дослідження використовуючи інтерактивні ресурси (курсова, магістерська, ІНДЗ, тези), запропонуйте (структуруйте) ключові терміни роботи, окресліть етапи роботи.

Тема. Методологія, методи та технологія наукових досліджень **Лекційне заняття № 2.**

План

Поняття методології та методики наукових досліджень. Основи методології досліджень емпіричного рівня.

Поняття наукового методу та його основні риси. Класифікація методів дослідження.

Формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, етапів наукових досліджень. Актуальність, новизна, значущість та практична цінність наукових результатів.

Огляд літератури з теми дослідження. Експеримент в наукових дослідженнях.

Вимоги до оформлення списків літератури за стандартом ДСТУ, MLA, APA, Chicago Manual тощо. Публікація результатів дослідження.

Література

Грабченко А. І., Федорович В. О., Гаращенко Я. М. Методи наукових досліджень: Навч. посібник. Х.: НТУ "ХПІ", 2009. 142 с.

Івахненко А. О. Основи наукових досліджень у галузі перекладознавства: конспект лекцій. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 64 с.

Колесников О. В. Основи наукових досліджень. 3-ге вид. випр. та доп. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2021. 144 с.

Ліпич Л. Г., Громко Л. С. Методологія та організація наукових досліджень в галузі : методичні вказівки для практичної роботи. Луцьк : СХУ імені Лесі Українки, 2019. 45 с.

Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.

Науменко А., Дамар'їн І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для бакалаврів першого курсу спец. «Переклад» з однойменної лекційної дисципліни. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 132 с.

Романчиков В. І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 254 с.

Словник з основ наукових досліджень» [Текст] : навч.-метод. вид. / Укл. Н. Ю. Мацай, С. В. Маслійов, Є. В. Попов, О. О. Беседа, О. П. Губська. – факультет природничих наук, Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Старобільськ: 2021. 80 с.

Струк І. В. Методологія та організація перекладознавчих досліджень: практикум / уклад. І. В. Струк. Херсон: «ОЛДИ-ПЛЮС», 2020. 56 с.

Практичне заняття 3-4

Вирішення практичних завдань «Основи методології, методів досліджень та їх використання у технології презентації наукових досліджень»

Питання для обговорення

Розмежування понять методології та методики наукових досліджень. Визначення основи методології досліджень емпіричного рівня.

Поняття наукового методу та його основні риси. Аналіз класифікації методів дослідження.

Закони формулювання теми наукового дослідження та розробка робочої гіпотези. Особливості визначення мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, етапів наукових досліджень. Окреслення та обґрунтування актуальності, новизни, значущості та практичної цінності наукових результатів.

Принципи відбору різних типів джерел з теми дослідження. Місце експерименту в наукових дослідженнях.

Порівняння вимог до оформлення списків літератури за різними загальноприйнятими стандартами (ДСТУ, MLA, APA, Chicago Manual тощо). Шлях презентації результатів дослідження.

Завдання для самостійної роботи

Сформулюйте актуальність, об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження, новизну, гіпотезу, практичну цінність та теоретичну значущість до тем (за вибором студента).

До обраної теми укладіть список використаної літератури (10 джерел). На його основі продемонструйте різницю в оформленні літератури за різними системами (оберіть 2-3 системи, одна із яких повинна бути ДСТУ).

Тема. Науковий текст, вимоги до нього, наукові публікації. Поняття про кваліфікаційні роботи здобувачів освіти

Лекційне заняття № 3.

План

Загальна характеристика, особливості, структура, основні ознаки та вимоги до наукового тексту.

Мова і стиль наукового викладу. Елементи наукового тексту та його редагування.

Наукова стаття та її структурні елементи: вступ, аналіз останніх досліджень і публікацій, формулювання мети статті, виклад змісту власного дослідження, висновки, бібліографічний список, анотації. Тези доповідей. Монографія, колективна монографія, збірники наукових праць, дисертація, автореферат дисертації. Класифікація за УДК.

Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт.

Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи. Поняття, загальна характеристика та вимоги до курсових і магістерських робіт.

Основні етапи підготовки, структура, технічне оформлення, підготовка до захисту.

Література

Івахненко А. О. Основи наукових досліджень у галузі перекладознавства: конспект лекцій. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 64 с.

Марчишина А. А. Basics of Academic Writing: навчальний посібник з основ наукового письма. Кам'янець-Подільський, 2010. 168 с.

Науменко А., Дамарьїн І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для бакалаврів першого курсу спец. «Переклад» з однойменної лекційної дисципліни. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 132 с.

Романчиков В. І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 254 с.

Семенов О., Фаст О. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід. Навчальний посібник. Режим доступу: <http://academ-write.tilda.ws/>

Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч.-метод. посіб. К.: НАДУ, 2018. 204 с

Юмрукуз А. А. Методичні рекомендації до написання курсових робіт. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2020. 46 с

Практичне заняття № 5-7.

Семінар «Особливості побудови текстів наукового стилю. Види наукових публікацій»

Загальна характеристика, особливості, структура, основні ознаки та вимоги до наукового тексту.

Особливості мови і стилю наукового викладу українською та іноземною мовами. Елементи наукового тексту та шляхи його редагування.

Особливості структурування наукової статті, тез доповідей, монографії, колективної монографії, збірника наукових праць, дисертації, автореферату дисертації. Класифікація за УДК.

Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт. Визначення основних етапів підготовки, структури, технічного оформлення. Підготовка до захисту – практичні поради від спікерів.

Практичне заняття № 8-9

Вирішення практичних завдань «Презентація наукових кваліфікаційних робіт студентів»

Питання для обговорення

Які вимоги ставляться до виконання курсової роботи у галузі перекладознавства? Відмінність їх від структури курсової роботи, раніше вивчених дисциплін.

Вимоги до виконання кваліфікаційної роботи

Етапи подання та оцінювання роботи

Завдання для самостійної роботи

Проаналізуйте англomовні анотації наукових статей у одному з фахових видань Університету Ушинського мовознавчого напрямку. Які елементи вони містять? За якими системами презентовано літературу? У чому особливість статей, що розміщено у різних наукових виданнях університету?

Тема. Види теорій перекладу та категорій теорії перекладу. Теоретичні моделі перекладу

Лекційне заняття № 4.

План

Прескриптивна, дескриптивна, інтерпретативна, індуктивна та комунікативна теорії перекладу.

Визначення понять еквівалентність/адекватність. Основні концепції перекладацької еквівалентності. Комунікативні рівні еквівалентності.

Теорія закономірних співвідношень, теорія рівнів еквівалентності, трансформаційна, семантико-денотативна, ситуативна, денотативна, комунікативна, когнітивна теорії.

Література

Івахненко А. О. Основи наукових досліджень у галузі перекладознавства: конспект лекцій. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 64 с.

Науменко А., Дамар'їн І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для бакалаврів першого курсу спец. "Переклад" з однойменної лекційної дисципліни. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 132 с.

Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня "Бакалавр" факультету іноземних мов. Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 116 с.

Романчиков В. І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 254 с.

Routledge Encyclopedia of Translation Studies / [edited by M. Baker, assisted by Kirsten Malmkjær]. L., NY : Routledge, 2021. 691 p.

Venuti L. Translation, History, Narrative. Meta: Translators' Journal. 2005. Vol. 50, № 3. P. 800–816.

Практичне заняття № 10-13

Вирішення практичних завдань «Визначення основних понять теорії перекладу»

Основні положення прескриптивної, дескриптивної, інтерпретативної, індуктивної та комунікативної теорій перекладу.

Визначення понять еквівалентність/адекватність та розмежування їх у розрізі різних підходів теорії перекладу. Основні концепції перекладацької еквівалентності. Визначення комунікативних рівнів еквівалентності.

Теорія закономірних співвідношень, теорія рівнів еквівалентності, трансформаційна, семантико-денотативна, ситуативна, денотативна, комунікативна, когнітивна теорії: основні положення, представники, течії.

Завдання для самостійної роботи

Випишіть лінгвістично релевантні ознаки до ситуації “I have come”, «Я прийшла», “我来了”. Скільки ознак є спільними для трьох мов?

Укладіть порівняльну таблицю теорій перекладу (5 на ваш вибір).

Зробіть реферування та анотування наукової статті за вибором.

Тема. Робота з джерелами інформації при підготовці перекладознавчого дослідження.

Лекційне заняття № 5.

План

Сутність поняття «академічна доброчесність».

Наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело. Законодавчий базис та поняття «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат».

Окремі випадку самоплагіату у науковій діяльності. Фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання як окремі випадки прояву академічної недоброчесності.

Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності. Загальні правила оформлення бібліографічних посилань. Пряме та непряме цитування (перефразування, парафраз).

Література

Кудінов І. О. Основи наукового цитування. 2020 64 с.

Науменко А., Дамар'їн І. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для бакалаврів першого курсу спец. «Переклад» з однойменної лекційної дисципліни. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. 132 с.

Романчиков В. І. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017. 254 с.

Закон України «Про освіту» (чинний, редакція від 04.01.2024) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

Перевірка на наявність текстових запозичень (академічного плагіату). URL: <https://library.pdpu.edu.ua/index.php/pro-nas/naukovtsiam/akademichna-dobrochesnist/perevirka-na-naiavnist-tekstovykh-zapozychen-akademichnoho-plahiatu>

Поняття академічної доброчесності та плагіату. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/akademichna-dobrochesnist/ponyattya-akademichnoyi-dobrochesnosti-ta-plagiatu/>

Стосовно Рекомендацій щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях,

магістерських, бакалаврських, курсових тощо). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v8681729-18#Text>

Fishman T. «We know it when we see it» is not good enough: toward a standard definition of plagiarism that transcends theft, fraud, and copyright. 4th Asia Pacific Conference on Educational Integrity (4APCEI). 28–30 September 2009, University of Wollongong NSW Australia, 2010, p.1-4. URL: <http://ro.uow.edu.au/apcei/09/papers/37>

The Ethics of Self-Plagiarism. URL: <https://www.ithenticate.com/hs-fs/hub/92785/file-5414624-pdf/media/ith-selfplagiarism-whitepaper.pdf>

Практичне заняття № 14-15

Вирішення практичних завдань «Як боротися із плагіатом і його видами»

Розкрийте сутність поняття «академічна доброчесність». Ознайомтесь з законодавчим базисом та поняттями «академічний плагіат», «плагіат», «самоплагіат». Проблема «самоплагіату» у науковій діяльності.

На що вказує наявність текстових запозичень у публікаціях без посилання на джерело.

Дайте визначення окремим випадкам прояву академічної недоброчесності (фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання тощо).

Види відповідальності за порушення принципів академічної доброчесності. Нормативно-правова база.

Ознайомтесь із загальними правилами оформлення бібліографічних посилань, прямим та непрямым цитуванням (перефразування, парафраз).

Особливості оформлення цитат українською та англійською мовами.

Завдання для самостійної роботи

Презентуйте доповідь (есе) на 3 хвилини про випадки академічного плагіату у своїй діяльності.

Підготуйтеся до бесіди-акваріума на тему «Академічна доброчесність. Чи важко бути чесним у науці?»

ТЕХНОЛОГІЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Форма організації на занятті	Обов'язкове практичне завдання	Термін виконання
<i>Семінар «Сучасні наукові дослідження: стан, перспективи, термінологія»</i>	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком</i>	<i>Завдання.</i> Проаналізуйте стратегічні наукові напрями Університету Ушинського та запропонуйте кваліфікаційної роботи перекладознавчого характеру, яка б узгоджувалася з науковими цілями Університету. Обґрунтуйте актуальність теми. Назвіть ресурси, необхідні для проведення такого дослідження та результат, який хотіли б отримати.	На практич. занятті
<i>Вирішення практичних завдань «Основи методології, методів досліджень та їх використання у технології презентації наукових досліджень».</i>	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком</i>	<i>Завдання.</i> Сформулюйте об'єкт, предмет та мету до тем (за вибором)	
<i>Семінар «Особливості побудови текстів наукового стилю. Види наукових публікацій».</i>	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком</i>	<i>Завдання.</i> Проаналізуйте англомовні анотації наукових статей у одному з фахових видань Університету Ушинського мовознавчого напрямку. Які елементи вони містять?	
<i>Вирішення практичних завдань</i>	<i>Участь у колективному</i>	<i>Завдання.</i> Розробіть інтелект-	

«Презентація наукових кваліфікаційних робіт студентів»	<i>обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком</i>	карту для презентації теми (на вибір) на безкоштовній платформі https://www.mindmeister.com . У вкладеннях до вузлів опишіть основні етапи роботи з презентацією та її ключові візуальні елементи.	
<i>Вирішення практичних завдань «Визначення основних понять теорії перекладу»</i>	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком</i>	<i>Завдання.</i> Відтворіть когнітивний дисонанс перекладача у вигляді айсберга, де до нижньої частини віднесіть матеріальний бік культури, який не викликає значних труднощів у процесі перекладу, до підводної – цінності, норми, світогляд представників культури, які створюють перекладацькі труднощі.	
<i>Семінар «Теоретичні моделі перекладу як основа перекладознавчих досліджень»</i>	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком</i>	<i>Завдання.</i> Підготувати 2-ох хвилину презентацію про знаних науковців Університету Ушинського, звертаючи увагу на теоретичні моделі перекладу.	
<i>Вирішення практичних завдань «Як боротися із плагіатом і його видами»</i>	<i>Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком</i>	<i>Завдання.</i> Використовуючи пошукову систему Google Scholar, визначте процент самоцитування науковця (за вибором).	

ІНДИВІДУАЛЬНО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ТЕМАТИКА ДОПОВІДЕЙ)

Категорії об'єкта, предмета та матеріалу наукового дослідження. Типологія лінгвістичних об'єктів, предметів та матеріалу лінгвістичного дослідження.

Технічні вимоги до оформлення кваліфікаційних робіт. Головні вимоги до наукового тексту. Правила подання цитат та посилання на використані джерела.

Жанрова специфіка наукових робіт.

Головні характеристики наукової термінології.

Поняття наукової проблеми та проблемної ситуації. Поняття актуальності/неактуальності наукової тематики. Мета та завдання наукового дослідження.

Методи філологічних досліджень.

Вимоги до оформлення есе (англійською мовою) та доповіді (українською мовою)

Види есе

Загальновідомими є 3 види есе англійською мовою:

- **For & Against Essays** ("За і Проти").
- **Points to consider** ("Проблема і рішення").
- **Opinion Essays** ("Особлива думка").

For & Against Essays

Есе «За і Проти» – цей тип есе покликано розглянути дві існуючі думки. Важливо об'єктивно оцінити обидві позиції та висловити своє розуміння кожної зі сторін.

Структура:

1) Вступ (схарактеризувати тему, про яку мовиться, не висловлюючи власну думку).

2) Основна частина (висловити свою думку про проблему, проілюструвати прикладами і доказами).

3) Висновок (підсумовується все перераховане вище; в цьому типі есе конкретний висновок робити не варто, можна лише розподілити на два важелі всі аргументи).

Слова **I think, I believe, In my opinion, etc.** можна вживати лише у **висновку**, де ви висловлюєте свою позицію.

Корисні фрази:

При розгляді поглядів (початок есе): **firstly, in the first place, to begin with, secondly, finally.**

Щоб вказати переваги: **another, an additional advantage of... is..., the main advantage of... is...**

Щоб зазначити недоліки: **a further, a major disadvantage / drawback of..., the greatest / most serious / first disadvantage, another negative side of...**

Щоб презентувати кожен погляд: **one point / argument in favour of..., one point / argument against..., it could be argued that...**

При міркуванні: **moreover, in addition, furthermore, besides, apart from, as well as, also, both, there is another side to the question...**

Для того, щоб висловити контраст **however, on the other hand, still, yet, but, nevertheless, it may be said / claimed that, although, while, despite / in spite of.**

Opinion Essays

«Особлива думка» – у цьому типі есе необхідно висловити свою позицію щодо тієї чи тієї проблеми. Важливо ілюструвати, аргументувати на користь вашої думки, а також висловлювати свою позицію досить прозоро.

Структура:

1) Вступ (необхідно вказати питання, яке розглядатиметься, а також вашу позицію щодо нього).

2) Основна частина (вказати думки, протилежні вашим, пояснити, чому вони мають право на існування, а також подати аргументи на користь вашої думки).

3) Висновок (резюмуєте викладене).

Корисні фрази:

Для того, щоб висловити власну думку: **to my mind,... in my opinion / view..., I firmly believe..., I am (not) convinced that..., I (definitely) feel / think that..., it seems / appears to me...**

Points to consider essays

Есе «Проблема та рішення» пишеться у формальному стилі. Важливо сформулювати проблему, потім розглянути шляхи її вирішення.

Структура:

1) Вступ (заявляєте про проблему).

2) Основна частина (важливо показати можливі шляхи вирішення проблеми та її наслідки).

3) Висновок (у цьому розділі ви висловлюєте свою власну думку щодо розв'язання проблеми).

Корисні фрази:

Щоб пояснити ситуацію: **because, due to (the fact that), the reason is that, thus, consequently, so that..., in order to..., with the purpose of, intention of (+ing).**

Щоб висловити ймовірність: **it can / could / may / might / might be..., it is possible, unlikely, foreseeable, certain that..., the likelihood.**

Як написати доповідь українською: правила та зразок оформлення

Доповідь – це письмово зафіксоване повідомлення з певної теми, яке передбачає подальше публічне виголошення.

Доповідь структурно схожа на анотацію до кваліфікаційної роботи. Тому вміння писати інформативні, лаконічні, структуровані доповіді допоможе під час написання курсової та магістерської робіт.

- Доповідь чітко структурована.
- Використовується певний науковий метод та дискусійний (проблемний) стиль викладу.
- Автор у роботі покликається на наукові джерела.
- У доповіді присутня специфічна наукова термінологія.
- Під час написання доповіді використовуються методи тієї наукової сфери, до якої належить робота.

Вимоги до наукової чи науково-навчальної доповіді.

1. Науково-навчальні доповіді складаються із 8–10 сторінок формату А4.
2. Логічна послідовність викладу.
3. Усі формулювання мають бути однозначними й точними, а речення – інформаційно насиченими. Кожна думка й ідея автора має презентуватися аргументами, фактами, прикладами.
4. Необхідно використовувати в роботі наукові терміни та утримуватися від абстрактної лексики, художніх засобів (порівнянь, епітетів тощо).
5. Усі переліки краще оформлювати в марковані / нумеровані списки, порівняльні характеристики – у таблиці / схеми. Ілюстративні матеріали з коментарями необхідно винести в презентацію.
6. Важливо дотримуватися наукового стилю і враховувати лімітованість часу – регламент виголошення доповіді – до 4 хвилин.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні завдання	0 балів	Здобувач відтворює незначну частину навчального матеріалу, має поверхові уявлення про предмет вивчення, неаргументовано висловлює думку. Використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали, виконує практичне завдання за умови сторонньої допомоги.
	1 бал	Знання здобувача є достатньо повними, він самостійно застосовує відповідний навчальний матеріал, виконуючи практичні завдання; аналізує, робить висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але припускається неточностей. Здобувач самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Виконане завдання у цілому відповідає вимогам, хоча має незначні огріхи.
	2 бали	Здобувач володіє міцними знаннями, оперує ними при виконанні практичних завдань. Самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичне завдання. Не припускається помилок при його виконанні. Здобувач виступає експертом практичного завдання, що виконали однокурсники.
Самостійна робота	0 балів	Здобувач розпізнає деякі об'єкти вивчення та визначає їх на побутовому рівні, може описувати деякі об'єкти вивчення; має фрагментарні уявлення з предмета вивчення; виконує елементарні прийоми практичних завдань.
	1 бал	Здобувач знає окремі факти, що стосуються навчального матеріалу; виявляє здатність елементарно висловлювати думку; самостійно та за допомогою викладача може виконувати частину практичних завдань; знає послідовність виконання завдання; практичні завдання містять багато суттєвих відхилень від установлених вимог, при їх виконанні потребує систематичної допомоги викладача.
	2 бали	Здобувач самостійно і логічно відтворює фактичний і теоретичний матеріал та наводить приклади; володіє навчальним матеріалом і використовує набуті знання, уміння у стандартних ситуаціях; самостійно виконує практичні завдання відповідно

		до методичних рекомендацій; практичні завдання мають окремі помилки; користується необхідними навчально-методичними матеріалами.
	3 бали	Здобувач володіє глибокими знаннями, демонструє відповідні компетентності, використовує їх у нестандартних ситуаціях, самостійно працює з інформацією у відповідності до поставлених завдань; систематизує та узагальнює навчальний матеріал; самостійно користується додатковими джерелами інформації; без похибок виконує та аналізує практичні завдання.
Тестування	0-1	Здобувач не менше ніж на 50% тестових завдань надав правильну відповідь – початковий рівень знань
	2-4	Здобувач на 51% - 70% тестових завдань надав правильну відповідь – середній рівень знань
	5-7	Здобувач на 71% - 90% тестових завдань надав правильну відповідь – достатній рівень знань
	8-10	Здобувач на 91% - 100% тестових завдань надав правильну відповідь – високий рівень знань
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (доповідь)	0	Завдання не виконано; доповідь має компелативний характер; висловлювання не відповідає (за змістом і формою) вимогам. Презентація відсутня.
	1 – 2	Зміст доповіді відповідає заявленій темі, проте тема розкрита частково. Наведені дані і факти обґрунтовують чи ілюструють сформульовані тези частково (не більше 3 зауважень). Достовірність інформації у доповіді має зауваження щодо двох вимог з трьох (точності, обґрунтованості, наявності посилань на джерела первинної інформації). Робота характеризується змістовою цілісністю, зв'язністю і послідовністю викладу, допущено не більше 1 логічної помилки. Композиційна структура промови витримана. Недоліки спостерігаються під час аргументації основних положень, встановленні причинно-наслідкових зв'язків. Здобувач переважно дотримується лексичних, граматичних, стилістичних норм усного мовлення, проте припускається помилок різного характеру. Здобувач почуває себе скуто, невпевнено і напружено. Ефективність промови невисока через відсутність контакту з аудиторією, недоцільне використання прийомів зацікавлення і утримання уваги слухачів, добір недостатньої кількості аргументів, небагатий

		арсенал лінгвістичних та екстралінгвістичних засобів. Мультимедійна презентація значною мірою не відповідає вимогам: відсутній титульний слайд, список використаних джерел, відсутнє логічне завершення презентації у вигляді висновків, змістовного узагальнення. Створено так званий «реферат з малюнками», тобто використано слайди з текстовою інформацією, переписаною з підручників, посібників, інтернету, замість формулювання тез чи ключових, опорних слів та фраз. Порушення вимог щодо дизайну презентації: відсутність стильової єдності в оформленні всіх слайдів презентації; невідповідність кольору фону та тексту; невдалий вибір кольорової гами, використання в дизайні більше 3-х базових кольорів; використання шрифтів, що утруднюють сприйняття тексту; відсутність відступів від краю слайду (поля). Наявність граматичних помилок.
	3 – 4	Зміст доповіді відповідає заявленій темі, проте тема розкрита не повно / наявні фрагменти, які не відповідають темі. Наведені дані і факти обґрунтовують чи ілюструють сформульовані тези частково (не більше 2 зауважень). Достовірність інформації у доповіді має зауваження щодо однієї з вимог (точності, обґрунтованості, наявності посилань на джерела первинної інформації). Здобувач демонструє сформованість умінь і навичок правильного (не більше 2 помилок) і переконливого мовлення, володіє навичками доцільної побудови промови, аргументованого доведення тез, проте відтворює завчений текст, не враховуючи особливості усного мовлення, обмежено послуговується ораторськими прийомами зацікавлення і утримання уваги слухачів, втрачає контакт з аудиторією. Засоби виразності використовуються не завжди доцільно. Під час виступу здобувач відчувається достатньо впевнено. Не дотримано всіх вимог до створення мультимедійної презентації: спостерігається незначна інформаційна надмірність тексту презентації, чи/та перевантаженість ілюстративним матеріалом. Ілюстрації та графічні елементи органічно доповнюють текст, проте є незначні недоліки дизайну презентації.
	5	Зміст доповіді відповідає заявленій темі. Здобувач

		глибоко, повно й обґрунтовано розглядає предмет дослідження, посилається на джерела первинної інформації, подає узагальнення альтернативних теоретичних підходів в межах досліджуваної проблеми. Наведені дані й факти адекватно обґрунтовують чи ілюструють тези доповіді. Текст характеризується цілісністю та композиційною грамотністю. Використано достатній обсяг високоякісних інформаційних джерел. Здобувач демонструє уміння будувати розгорнутий монолог з фахової проблематики, логічно, правильно, точно, етично й емоційно висловлювати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, застосовуючи основні закони риторики і прагнучи при цьому виробити індивідуальний стиль. Студент володіє технікою і культурою мовлення, демонструє слухачам процес зародження і розвитку думки, використовує цитування, прийоми драматизації виступу, вдало імпровізує. Доповідь викликала велике зацікавлення й жваве обговорення у студентському середовищі, наявні позитивні коментарі. Навчальна презентація виконана з дотриманням усіх вимог: наявні усі структурні елементи; інформацію ретельно структуровано, представлено лаконічно, максимально інформативно, дотримано принципів науковості, послідовності у відборі текстового матеріалу; гармонійний дизайн; дотримано правил використання шрифтів, кольорового поєднання, стильової єдності оформлення; ілюстрації відповідають змісту презентації; дотримано норм літературної мови. Презентація вповні ілюструє й унаочнює доповідь.
--	--	---

Критерії оцінювання підсумкового контролю (заліку)

Для навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень та їхнє застосування в перекладознавстві» навчальним планом передбачено підсумковий контроль у формі заліку. Кількість балів, необхідних для заліку (не менше 60), студент отримує під час участі у практичних заняттях, виконання всіх видів самостійної роботи

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90-100 A)	Здобувач демонструє міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни,

	правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях; реалізує теоретичні положення навчальної дисципліни виконуючи практичні завдання у сфері мовознавчих та перекладознавчих досліджень. При виконанні практичних завдань проявляє вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включається в обговорення, відстоює власну точку зору в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Оцінка нижче 100 балів обґрунтовується недостатнім розкриттям теоретичних питань навчальної дисципліни, або тим, що студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.
Добре (82-89 В)	Здобувач демонструє знання, володіння матеріалом в обсязі, що відповідає програмі навчальної дисципліни, робить на їхній основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач у сфері мовознавчих та перекладознавчих досліджень, але припускається несуттєвих помилок. При виконанні практичних завдань, здобувач самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначною.
Добре (74-81 С)	Здобувач володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, знає основні теоретичні положення, що відповідають програмі навчальної дисципліни, аналізує можливі практичні ситуації та вирішує їх, але припускається помилок, які усуває за підтримки з боку викладача або однокурсників. Пояснює основні положення, дає правильні відповіді щодо видів усного перекладу, мовних одиниць, специфіки усних жанрів. Помилки у відповідях не є системними, впевнено працює за алгоритмом.
Задовільно (64-73 D)	Здобувач розуміє основні положення навчальної дисципліни, котрі є визначальними і орієнтується у напрямі вирішення практичних завдань. Здобувач розуміє практичні завдання, має пропозиції щодо напрямку їх вирішення. Самостійно вирішує завдання за зразком, допускає значну кількість неточностей, помилок, котрі усуває під керівництвом викладача, підтримки з боку однокурсників. Розуміє основні правила вибору та формулювання теми, мети, завдань дослідження, актуальності тощо.
Задовільно (60-63 E)	Здобувач поверхнево опанував навчальний зміст, передбачений програмою навчальної дисципліни, володіє основними положеннями на мінімально допустимому рівні. Знання щодо мовознавчих та перекладознавчих досліджень несистемні, фрагментарні. Виконання практичних завдань, формалізоване: є відповідність алгоритму, виконує практичні завдання за підтримки з боку викладача зі значними

	труднощами; демонструє нестійкі навички міжособистісної взаємодії. але відсутнє глибоке розуміння етапів науково-дослідних робіт.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач має фрагментарні знання, опанувавши менше половини обсягу навчального змісту, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Відсутнє цілісне усвідомлення навчального матеріалу. Здобувач працює пасивно, практичні завдання виконує переважно з помилками, виправляє помилки лише при виконанні нескладних практичних завдань. Здобувач допускається до повторного складання заліку.

РЕКОМЕНДОВНА ЛІТЕРАТУРА

Бібліографічні посилання: загальні положення та правила складання (ДСТУ 8302:2015) [Електронний ресурс] : презентація / Наук. б-ка НаУКМА ; уклад. Т. О. Патрушева. Київ, 2016. Режим доступу : <https://www.slideshare.net/naukmalibrary/83022015> (дата звернення: 20.08.2023).

Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений. Навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград, РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічні посилання. Загальні положення та правила складання. Чинний від 2016-07- 01. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.

Івахненко А. О. Основи наукових досліджень у галузі перекладознавства : конспект лекцій. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2022. 64 с.

Лазебна О. А., Туришева О. О. Курсова робота з практики перекладу: вимоги до виконання і захисту. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 77 с.

Ліпич Л. Г., Громко Л. С. Методологія та організація наукових досліджень в галузі : методичні вказівки для практичної роботи. Луцьк : СХУ імені Лесі Українки, 2019. 45 с.

Ліпич Л. Г., Бортнік С. М., Волинець І. Г. Методологія та організація наукових досліджень : навчальний посібник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 220 с.

Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах [Електронний ресурс] : методичні рекомендації / автори-укладачі: О. Боженко, Ю. Корян, М. Федорець ; редколегія: В. С. Пашкова, О. В. Воскобойнікова-Гузєва, Я. Є. Сошинська, О. М. Бруй ; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : УБА, 2016. 117 с. Режим доступу: https://ula.org.ua/images/uba_document/programs/academ_integrety/Academ_4_12_red1.pdf (дата звернення: 20.08.2023).

Оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах (за ДСТУ 8302:2015) : презентація / Бібліотека Київського університету ім. Бориса Грінченка ; уклад. С. І. Гузенко. Київ, 2017. Режим доступу: <http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/seminar/%D0%94%D0%A1%D0%A2%D0%A3%208302.pdf> (дата звернення: 20.08.2023).

Оформлення бібліографічних посилань у наукових роботах [Електронний ресурс] : методичний poradnyk / автори-укладачі: І. Костина, В. Каленська, О. Олабоді ; ред. Н. Левченко. Київ : Науково-технічна бібліотека Національного університету харчових технологій, 2017. 31 с. Режим доступу: <http://library.nuft.edu.ua/inform/poradnyk.pdf> (дата звернення: 20.08.2023).

Рейкін В. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Луцьк : Вид-во ПП Іванюк В. П., 2020. 111 с.

Струк І. В. Методологія та організація перекладознавчих досліджень : практикум. Херсон: «ОЛДИ-ПЛЮС», 2020. 56 с.

Юмрукуз А. А. Методичні рекомендації до написання курсових робіт. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2020. 46 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL : <http://www.mon.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського : офіційний сайт URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Одеська національна наукова бібліотека : офіційний сайт. URL : <http://odnb.odessa.ua/>.
4. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL : <https://library.pdpu.edu.ua/>